

Zápisnica zo 101. zasadnutia výboru Spišského dejepisného spolku v Levoči dňa 21. júna 2021

V priestoroch SNM-Spišského múzea v Levoči sa stretli členovia výboru a revíznej komisie na zasadnutí výboru SDS s nasledovným programom:

1. XXIX. VZ SDS - príprava
2. Konferencia „Migrácia obyvateľstva Spiša v minulosti a valašská kolonizácia - príprava
3. Ročenka SDS XXVIII/2020 - informácia
4. Príprava ročenky SDS XXIX/2021 - informácia
5. Webová a FB stránka SDS - informácia
6. Doplnenie RR ročenky SDS novým členom
7. Prijímanie nových členov
8. Rôzne

Prítomní: František Žifčák, Marián Soják, Slávka Sámelová, Erika Cintulová, Soňa Polláková, Mária Novotná, Milica Majeriková-Molitoris, Dušan Bevilaqua, Vladimír Olejník, Martin Furmanik, Peter Zmátlo, Božena Malovcová, Peter Cenký, Ján Endrödi

Ospravedlnení: Monika Bizoňová, Ján Čarnogurský

Prizvaný hosť: Eduard Pavlik

Predseda SDS v úvode rokovania privítal prítomných členov výboru a revíznej komisie, ako aj hosťa - správcu webovej stránky SDS E. Pavlika. Tento rok išlo o prvé zasadnutie výboru po uvoľnení protipandemických opatrení, zavedených z dôvodu šírenia koronavírusu. Potešiteľná bola vysoká účasť členov výboru. Druhý pozvaný hosť P. Labanc, ktorý mal informovať výbor o pripravách FB stránky, sa pre zaneprázdnenosť ospravedlnil. Výbor sa opäť stretol v priestoroch Spišského múzea v Levoči, keďže v Spišskom archíve, kde sa doposiaľ konali zasadnutia, protipandemické opatrenia ešte nie sú zrušené.

Ad 1) XXIX. VZ SDS - príprava

Predseda zúčastneným pripomenul, že tradičné konanie valného zhromaždenia v marci, sa v tomto roku pre covidovú pandémiu nemohlo konať a vyjadril nádej, že na jeseň sa budeme môcť stretnúť v prezenčnej forme. Návrhy, prezentované v e-mailovej komunikácii na konanie VZ v online forme, neboli prijaté. Predseda navrhol preložiť termín zo septembra na koniec augusta s tým, že osloví primátora Spišského Podhradia na spoluprácu pri konaní VZ. Mária Novotná informovala, že mesto Spišské Podhradie je poverené organizovať Dni európskeho kultúrneho dedičstva, ktoré sa budú konať 16. septembra. Z tohto dôvodu tiež navrhla termín konania VZ preložiť na august. Výbor odsúhlasil, že sa VZ uskutoční 21. alebo 28. augusta. Exkurzia do Šariša, zrušená v minulom roku, by sa mala konať v priebehu septembra. Prednášku na úvod VZ si tematicky k Spišskému Podhradiu pripraví M. Soják s názvom „Unikátne pohrebisko zo staršej doby bronzovej v katastri mesta“. Predseda dohodne druhú prednášku s ďalšími členmi spolku P. Labancom alebo V. Olejníkom. Podľa E. Cintulovej by mohla byť zástupným programom príprava VZ s obcou Ľubica, nakoľko obec bude organizovať oslavy 750. výročia prvej písomnej správy. Prednášky by mohli zabezpečiť pracovníčky archívu v Poprade, keďže sú autorkami pripravovanej monografie obce.

Ad 2) Konferencia „Migrácia obyvateľstva Spiša v minulosti a valašská kolonizácia – príprava

Podľa schváleného plánu činnosti SDS sa v roku 2021 mali uskutočniť dve samostatné konferencie. Pre zlú situáciu s pandémiou sa na jar členovia výboru dohodli spojiť obidve konferencie do jedného celku s termínom konania 16. októbra 2021. Na poslednom zasadnutí výboru ponúkla B. Malovcová, aby sa konferencia uskutočnila v priestoroch archívu v Poprade, ktorý sídli v Spišskej Soboti. V prípade nezhoršenej situácie sa konferencia môže uskutočniť aj v priestoroch s väčšou kapacitou v Poprade. Predseda oznámil výboru predbežný program konferencie. V prvej časti odznejú prednášky M. Sojáka (Migrácie obyvateľstva v praveku na príklade spišských nálezísk), V. Olejníka (Etnogenéza a migrácia obyvateľstva strednej a východnej Európy (so zreteľom na Spiš) v diele Jána Bárdošiho), P. Labanca (Spiš ako krajina imigrantov). Niekoľko úvah o migračných prúdoch stredovekého Spiša) a M. Lacka (Migrácia mešťanov z nemeckých a rakúskych krajín do hornouhorských miest v rokoch 1500 – 1650). Po prestávke budú odprezentované ešte prednášky k migrácii od D. Bevilaqua (Taliani na Spiši – na príklade rodu Bevilaqua) a M. Polláka (Spišské exody v 20. storočí). V druhej časti konferencie, venovanej valašskej kolonizácii, by mali vystúpiť s prednáškami M. Števík (Valašská kolonizácia a jej vplyv na zmeny sídelnej a národnostnej štruktúry Spiša), M. Kaščák (Torysky a ich postavenie v rámci feudálneho panstva Levoče) a J. Čarnogurský (Valašské pastierske piesne a spevy zo Spiša).

Ad 3) Ročenka SDS XXVIII/2020 - informácia

Aktuálna ročenka je venovaná pamiatke čestného predsedu doc. Ivana Chalupického a predseda skonštatoval, že je najobsiahlejšia, s počtom strán 374. Zostavovatelia ročenky F. Žifčák a M. Soják museli niektoré recenzie a časť bibliografie presunúť do ďalšieho čísla. Predseda požiadal V. Olejníka o jej krátke zhodnotenie. V. Olejník ocenil jej pestrý obsah a vysokú odbornú úroveň i kvalitu publikovaných štúdií. Vyzdvihol aj precízny archívny, archeologický a architektonický výskum autorov štúdií, ktorý priniesol nové poznatky k dejinám Spiša. Tiež ho zaujala pokračujúca diskusia k publikácii Dejiny Spišského Podhradia vo svetle inštitúcií v závere ročenky. Podľa jeho slov by si časť P. Labanca zaslúžila, aby bola vydaná ako štúdia. Recenzentami ročenky boli doc. Mgr. Marcela Domenová, PhD. a doc. Mgr. Pavol Matula, PhD. V. Olejník s istým prekvapením konštatoval žiadosti oboch recenzentov o slovenský preklad citácie z pôvodného nemeckého textu. Soňa Polláková informovala, že mladší členovia spolku ocenili zaslanie ročenky aj v elektronickej forme. V nadväznosti nato predseda SDS navrhol možnosť znížiť náklad na tlač ročenky z 500 na 400 kusov a povoliť publikovanie ročeniek aj mladších ako 5 rokov na webovej stránke SDS. Členovia výboru s návrhom súhlasili. Na margo príspevku o archeologickom výskume šľachtického sídla v Markušovciach upozornil M. Soják na svoj pohľad k datovaniu obytnej veže (tzv. Miškova turná). Prekvapilo ho posunutie datovania až do 15. storočia. Podľa jeho názoru ide skôr o 13. storočie. Každopádne by mal ešte prebehnúť podrobnejší výskum tohto objektu.

Ad 4) Príprava ročenky XXIX/2021 - informácia

Predseda SDS informoval výbor o troch štúdiách, ktoré má k dispozícii redakčná rada. Boli zaslané lektorom na posúdenie. E. Cintulová odporúčala na zaradenie do ročenky štúdiu Martiny Šlampovej “Vývoj vzťahov k Vysokým Tatrám v mestách a obciach ich podhoria“, pretože ide o hodnotný príspevok o mestách a obciach v tomto regióne. S ostatnými príspevkami sa počíta od prednášateľov na jesennej konferencii spolku. Tri recenzie, ktoré

nevošli do aktuálnej ročenky, budú publikované v ďalšej pripravovanej ročenke. Rubrika Medailóny bude obsahovať aj príspevok k úmrtiu Milana Chomu, dlhoročného člena výboru SDS, ktorý napíše E. Cintulová. Ďalšie podrobnosti budú prerokované na redakčnej rade ročenky SDS.

Ad 5) Webová a FB stránka SDS - informácia

Predseda SDS informoval o komunikácii s P. Labancom ohľadne jeho prípravy FB pre SDS. Do konca júna sľúbil sprevádzkovanie stránky. Predseda vyjadril ľútosť nad jeho neúčastou na zasadnutí výboru. Potom vyzval správcu spolkovej webovej stránky E. Pavlika, aby zhodnotil 3 roky jej existencie. Najlepšie je podľa neho zaplnená rubrika osobností (dopĺňa hlavne D. Bevilaqua) a pribudlo aj množstvo historických pohľadníc, ktoré zozbieral a doplnil na stránku E. Pavlik. Rozbehli sa aj rubriky Mapy a Listiny. Správca pochválil aj rubriku Bibliografia v ročenke SDS, ktorú zaplnili V. Olejník a F. Žifčák. V tejto súvislosti sa prijalo pravidlo, že kým v ročenkovej Bibliografii sa budú uvádzať len celé ročenky a zborníky, v Bibliografii na webe aj konkrétne štúdie jednotlivých autorov z týchto ročeniek a zborníkov. Taktiež vyzdvihol aktuálne dodávané informácie o publikačnej činnosti od M. Sojáka. Najväčšie resty sú v rubrike Pamiatky. Keďže sa dlhodobo nedarí získať ďalšie príspevky do tejto rubriky, výbor sa po dlhšej diskusii dohodol, že budeme autorov štúdií venovaných najnovším výskumom pamiatok na Spiši žiadať o krátky príspevok aj na webovú stránku. J. Endrödi navrhol osloviť k spolupráci autora zaujímavej webovej stránky www.apsida.sk, ktorá sa zaoberá existujúcimi aj zaniknutými kostolmi a s jeho súhlasom dať v rubrike pamiatky odkaz na jeho webovú stránku. Návrh bol prijatý. Predseda SDS ešte upozornil na dodržiavanie prijatej zásady publikovať v rubrike Bibliografia iba odborné štúdie, monografie a zborníky.

Ad 6) Doplnenie RR ročenky SDS novým členom

Po úmrtí čestného predsedu Ivana Chalupeckého sa uvoľnilo miesto v redakčnej rade. Predseda predložil návrh doplniť redakčnú radu o kolegu z výboru Martina Furmanika. Výbor tento návrh jednomyselne schválil.

Ad 7) Prijímanie nových členov

Výbor prijal týchto nových členov spolku: podporujúci členovia Bc. Filip Hrabčák (661) a Vladimíra Gábor (662), kolektívny člen Obec Červený Kláštor (663) a riadni členovia Roman Blaško (664), JUDr. Patrícia Šimonovičová (665), Vladimír Štrama BA (666), Mgr. Ladislav Novotný (667), Martina Dolná (668) a Mgr. Lukáš Lisý (669). Tajomníčka informovala výbor o žiadosti manželov Ochoťníckých (Ľubica a Peter) ukončiť členstvo v spolku.

Ad 8) Rôzne

D. Bevilaqua pripomenul výboru plán spolku vyrobiť na nedávno zrekonštruovaný pomník v prielome Dunajca aj QR kód s informáciami o jeho histórii a obnove. Výbor sa dohodol, že po príprave podkladov od M. Majerikovej-Molitoris bude vyrobený vhodný QR kód. E. Cintulová bola na prechádzajúcom zasadnutí výboru poverená osloviť mesto Kežmarok o možnosti umiestnenia pamätnej tabule na cintoríne v Kežmarku, kde sú pochovaní dvaja zastrelení československí úradníci zo Spišskej Starej Vsi. Výbor informovala, že primátor Kežmarku súhlasil s touto aktivitou, ale očakával oficiálnu

požiadavku od SDS. Predseda preto zaslal e-mailom list primátorovi Kežmarku v polovici decembra minulého roku, v ktorom ho informoval o obnovení pomníka v spolupráci SDS a Spolku Slovákov v Poľsku a jeho odhalení v novembri 2020 za prísnych protipandemických opatrení. Zároveň sa mu ospravedlnil za to, že nemohol predstaviteľov mesta na odhalenie pozvať. Spolu s listom zaslal aj fotografie a oznámil mu snahu spolku pokračovať pri odhalení pamätných tabúl na cintoríne. Keďže na tento list primátor doposiaľ neodpovedal, E.Cintulová opäť predloží požiadavku spolku na mestskej komisii a výbor bude informovať o výsledku.

Predseda oznámil, že okrem PhDr. Nory Baráthovej chce predložiť plénu na valnom zhromaždení návrh na schválenie za čestného člena aj doc. PhDr. Františka Matúša, CSc., s čím výbor súhlasil.

Informoval tiež, že hľadá firmu na výrobu ručného papiera, keďže spolok potrebuje dotlačiť diplomy pre čestné členstvo. V priebehu mesiaca by sa mala dotlač diplomov uskutočniť.

Na záver sa predseda poďakoval prítomným za účasť a zasadnutie ukončil.

Zápisnicu elektronicky overili: E. Cintulová a D. Bevilaqua

V Levoči 21. jún 2021

Zápisnicu vyhotovila:

.....

PhDr. Slávka Sámelová,
tajomníčka SDS